

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКИЙ КАТОЛИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Гуманітарний факультет

Кафедра філології

**КОМПЕТЕНЦІЯ ЧИТАННЯ У ТЕСТАХ З УКРАЇНСЬКОЇ
МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ НА РІВНІ В2**

Студентки IV курсу

групи ГФІ-17/Б

Назар Марти

Науковий керівник:

кандидатка філол. наук, доцентка

Ксенія Бородін

Львів 2021

ВСТУП	3
РОЗДІЛ I	5
Перевірка компетенції «Читання»	5
1.1. Загальний огляд компетенції «Читання»	5
1.2. Вимоги до вмінь читання іноземних студентів середнього рівня володіння українською мовою	14
РОЗДІЛ II	19
Читання: особливості тексту і вправ до нього	19
2.1. Огляд різних типів завдань на читання (на базі англомовних видань)	19
2.2. Огляд завдань для тестування компетенції читання у тестуваннях IELTS та TOEFL	23
РОЗДІЛ III	28
Огляд підручників з української мови як іноземної із серії «Яблуко»	28
3.1. Загальний огляд підручників «Яблуко»	28
3.2. Опис завдань із підручника	30
3.3. Огляд завдань із зошита	33
3.4. Опис пропонованої підбірки тестових завдань	34
Висновки	41
Список використаних джерел і літератури	42
Додатки	

ВСТУП

Вивчення іноземних мов стало невіддільною частиною життя у сучасному світі. Людство подорожує, навчається в інших країнах, емігрує та вивчає іноземні мови для інтелектуального розвитку. Вивчення будь-якої мови потребує контролю, який може показати результат праці. Саме це є **метою** даної роботи, проаналізувати тестування компетенції читання в англomовних виданнях, що готують до проходження тестування та двох міжнародних тестувань для підтвердження рівня володіння мовою, створити тестування для компетенції читання до підручника, що навчає української як іноземною на середньому рівні.

Актуальність роботи у тому, що компетенція читання — це одна із чотирьох компетенцій, яка опановується студентами під час вивчення іноземної мови. Іншими трьома є: аудіювання, письмо та говоріння. Без навичок читання неможливо вивчити іноземну мову, а без вмілого читання та вміння аналізувати текст — неможливо використовувати мову у практичному використанні.

Завданнями цього дослідження були:

- Вивчити створення текстів та завдань для компетенції Читання;
- Вивчити стандартизовані вимоги до володіння української мовою як іноземною на середньому рівні;
- Проаналізувати тексти та завдання до них в англomовних виданнях, зокрема підручниках та тестуваннях;
- Проаналізувати навчальну базу у комплексі навчального підручника «Яблуко» для середнього рівня володіння мовою;
- Запропонувати завдання для тестування компетенції читання для якісної перевірки вивченого матеріалу в підручнику «Яблуко», а це 12 текстів та по 2 завдання до кожного.

Об’єктом бакалаврської роботи є компетенція читання при вивченні іноземних мов та завдання для перевірки вивченого.

Предметом бакалаврської роботи є створення тестування для компетенції читання.

Під час виконання цієї роботи використовувались **методи** аналізу, зокрема порівняльного, а також вивчення педагогічних методик.

Матеріали бакалаврської роботи: англomовні підручники FCE Practise Exam Papers та Exam Excellence, а також тестування англійської мови IELTS та TOEFL. Підручник «Яблуко» для середнього рівня володіння мовою.

Структура роботи: перший розділ вміщує загальний опис компетенції читання. У підрозділі 1.1 написано про ключові моменти створення та підбору текстів для компетенції читання. У підрозділі 1.2 описуються стандартизовані вимоги до володіння українською мовою, зокрема на середньому рівні. Другий розділ вміщує огляд англomовних видань. У підрозділі 2.1 описано завдання для компетенції читання на базі англomовних видань, водночас у підрозділі 2.2 розглянуто завдання для компетенції читання на базі тестувань. Розділ 3 зосереджений на огляді комплексу підручників «Яблуко». Підрозділ 3.1 вміщує загальний огляд підручників «Яблуко», у підрозділі 3.2 описано завдання у цьому підручнику, а підрозділ 3.3 вміщує опис завдань із зошита до підручника «Яблуко». Останній, підрозділ 3.4 вміщує опис запропонованих текстів та завдань для тестування компетенції читання.

РОЗДІЛ I

Перевірка компетенції «Читання»

1.1. Загальний огляд компетенції «Читання»

У цьому розділі розглянемо різні типи завдань, які створюють для розвитку компетенції читання. Перш за все, варто розуміти, чим є компетенція читання як одна із чотирьох навичок, які варто розвивати, щоб опанувати володіння

іноземною мовою. Також важливо знати головні правила створення завдань для цієї компетенції та на що вони направлені. Безумовно, потрібно розуміти використання навичок читання у реальному використанні, тому що із розумінням «нащо» з'являється мотивація до вивчення. Адже від вміння опанування читанням, спілкуванням, слуханням та письмом залежить успішне використання людиною іноземної мови, яку вона вивчає. Мовознавиця Пенні Ур, яка отримала ОВЕ (Officer of the Most Excellent Order of the British Empire) за свою працю – викладання англійської мови, у її книзі «100 порад для вчителів», у розділі про компетенцію читання написала: *«Читання тексту, як правильно, є найпершим та найголовнішим компонентом підручника та основою подальшого мовного вивчення.»*¹ Перше, що кожна людина вчить, коли починає опановувати іноземну мову – алфавіт. Оволодівши алфавітом, починає читати слова, потім речення і зрештою, тексти, за допомогою яких черпає нову лексику та бачить приклад вживання граматичних структур, аналізує інформацію, яка знадобиться у мовленнєвому використанні. У майбутньому, коли людина шукає інформацію, яка їй потрібна, вона отримує її, прочитавши зі статей, книжок чи журналів. Читання допомагає ознайомити студента\ку із культурою країни, чію мову він\вона вивчає, розвиває загальну ерудованість та пам'ять, допомагає запам'ятовувати вивчену лексику у контексті та розуміти граматику у вжитку.

Доцентка та кандидатка педагогічних наук Борецька Г. Е. у своїй праці «Методика формування іншомовної компетентності у читанні» дає визначення терміну «Компетентність у читанні». Науковиця пише: *«Це здатність читати автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту в умовах опосередкованого спілкування.»* Успішність читання прямим чином залежить від комунікативних здібностей та знань студента\ки. Комунікативні здібності – це вміння зрозуміти використання мови у реальній ситуації та аналізувати інформацію. Мотивом читання є комунікативна діяльність –

---

¹ Penny Ur. 100 Teaching Tips. Cambridge handbook for language teachers. / Penny Ur // Reading comprehension. – 2016 –.

спілкування, в той час, як метою читання є отримання потрібної інформації. Науковиця також зазначає, що компетентність у читанні складається з декількох вмінь, а саме: інтелектуальних, мовленнєвих, навчальних, організаційних та компенсаційних.

Мовленнєві навички – це здатність розуміти загальну ідею у тексті, його зміст та виділяти важливу інформацію в ньому. Мовленнєвими навичками також вважають здатність розуміти текст, не зважаючи на те, що в ньому присутня певна невідома лексика чи граматика. Навчальні вміння – це використання різних засобів для вивчення мови. Інтелектуальні вміння – це можливість поєднати зорову та логічну інформацію, критично аналізувати текст. Організаційні вміння – це, перш за все, вмотивованість студента\ки та його\її бажання виділити достатньо часу для вивчення іноземної мови. Та останнє, компенсаційні вміння – це ігнорування інформації, що є не суттєвою, та розуміння контексту тексту.²

Що важливо, на розвиток навичок читання також впливають граматичні та лексичні навички. Вміння розрізняти граматичні структури допомагає студентів\ці розуміти контекст та тривалість, у той час як знання лексики дає загальне розуміння цілісного тексту, його головну ідею.

Науковиця Борецька Г. Е. також згадує про декларативні та процедурні знання, які вважаються складниками компетентності читання.³ У праці «Психолінгвістичні феномени «знання мови» і «знання про мову»: проблеми співвідношення й функціонування в мовленні дітей», авторами якої є Лариса Калмикова, докторка психологічних наук, завідувачка кафедри психології та педагогіки дошкільної освіти у ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди» та Галина Новикова, докторка психологічних та педагогічних наук, дане гарне визначення цим двом

² Борецька Г. Е. Методика формування іншомовної компетентності у техніці читання / Г. Е. Борецька // Іноземні мови. - 2012. - № 1. - С. 3-8. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/im_2012_1_2.

³ Борецька Г. Е. Методика формування іншомовної компетентності у техніці читання / Г. Е. Борецька // Іноземні мови. - 2012. - № 1. - С. 3-8. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/im_2012_1_2.

видам знань: *«До декларативних знань про мову відносяться переважно метазнання, що стосуються мовних закономірностей, категорій, понять, норм, мовних одиниць, правил тощо. До процедурних знань про мову належать метазнання, що розкривають обґрунтовані процедури й нормативні тактики користування рідною, другою чи іноземною мовами в практиці мовлення.»*⁴

Авторки у своєму дослідженні підкреслюють, що саме процедурні знання відповідають за практичне мовлення та є важливим аспектом вивчення для студентів, які хочуть опанувати іноземну мову. Деколи буває важко поєднати декларативне та процедурне знання, наприклад: ви знаєте правило утворення теперішнього часу в українській мові, вивчили формулу – це декларативні знання, а для застосування цієї формули та знань про утворення теперішнього часу потрібно володіти процедурними знаннями. Тобто не лише добре знати, але й вміти виконати алгоритм. Саме через відсутніх у багатьох студентів процедурного знання існує проблема мовного бар'єра, коли студент\ка знає слова та граматичні форми, проте не може спілкуватись, складаючи речення та розвиваючи діалог.

Борецька Г. Е. пише, що фактори, які впливають на успішність читання можна поділити на кілька груп: *«умови сприйняття писемних текстів; індивідуально-психологічні особливості самого читача; мовні характеристики тексту»*⁵. Одну з найважливіших ролей у процесі сприйняття приймають індивідуально-психологічні особливості читача, адже це його вікові особливості, вмотивованість вивчення іноземної мови, вміння аналізувати нову інформацію та критичне вміння спиратись на попередній досвід. Умовами сприйняття писемних текстів є час, який відведений для читання, кількість слів у тексті та його наповнення, наприклад, тексти для середнього рівня володіння мовою повинні

---

⁴ Калмикова Л. Психолінгвістичні феномени "знання мови" і "знання про мову": проблеми співвідношення й функціонування в мовленні дітей / Л. Калмикова, Г. Новікова // Psycholinguistics. - 2018. - Vol. 23, Iss. 1. - С. 99-118. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/psling_2018_23_1_7.

⁵ Борецька Г. Е. Методика формування іншомовної компетентності у техніці читання / Г. Е. Борецька // Іноземні мови. - 2012. - № 1. - С. 3-8. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/im_2012_1_2.

містити в середньому 250 слів. Також комфортні умови навчання для студента є вкрай важливими для успішного опанування програми. Останнє, мовні характеристики тексту – це його граматичне та лексичне наповнення, відповідність його певному рівню. Важливо, щоб студенти, вивчаючи мову, завжди користувались текстами, які відповідають їхньому рівню знань, адже надто легкий текст не несе нової інформації для вивчення та аналізу, водночас як надто складний текст часто може демотивувати студентів, адже він\ вона може бути не готовими до аналізу інформації в тексті та не розуміють текст в цілому.

Варто також зазначити, що при навчанні читанню студенти повинні читати і вголос, і тихо. Читання вголос допомагає студентів\ці концентруватись на вимові слів, загальній плавності мовлення та своєму акценті. Водночас за допомогою тихого читання студент\ка більше зосереджується на загальному розумінні інформації в тексті.

У книзі «Навчання читанню іноземною мовою в сучасному університеті: теорія і практика», авторами якої є Н.В. Баграмова, Н.В. Смірнова, кандидатка педагогічних наук та І.Ю. Щемелева, доцентка філологічних наук, згадуються 4 види читання за комунікативними цілями: *глобальне, локальне, референтне та оцінне*.⁶ Глобальне читання зосереджене на загальне розуміння тексту. Це той вид читання, яким ми користуємось у житті, коли, наприклад, перечитуємо брошури, реклами чи статті для загального ознайомлення з певним питанням. Локальне читання – це читання для знайдення конкретної інформації. Наприклад, перегляд брошури із пошуком точного часу початку екскурсії. Також студенти використовують локальне читання, коли виконують завдання до тексту, в якому потрібно визначити значення певного слова в контексті. Референтне читання – це читання з метою цілісного розуміння тексту. Можливість обговорити контекст прочитаного, використовуючи факти. В практичному застосуванні це вміння

---

⁶ Обучение чтению на иностранном языке в современном университете : теория и практика : монография / Под ред. Н.В. Баграмовой, Н.В. Смирновой, И.Ю. Щемелевой.— СПб. : Златоуст, 2016.— 184 с. : ил.

знадобиться при опрацюванні наукової статті чи знову ж таки, виконуючи тестові завдання з умовою, наприклад «Загалом, у тексті йшлося про:...». Останнє, оцінне – це спроможність студентів оцінити написане авторами, вміння спростувати чи погодитись, після опрацювання наукової статті, ми, крім того, що можемо розповісти зміст та головні ідеї, оперуючи фактами, що є референтними знаннями, також можемо висловити свою думку щодо певних тверджень, для цього нам варто зосередитись на оцінному виді читання.

Щоб створити вдалий текст, який допоможе студентам у вивченні іноземної мови, охопить лексичні та граматичні теми, з якими учень вже знайомий, розкриє головну думку та познайомить з новою інформацією, існують вимоги до текстів для читання, Борецька Г. Е. називає ці вимоги у своїй праці:

1. *«Пізнавальна цінність текстів, науковість їх змісту.»*

Крім текстів про культуру країни, мову якої студенти вивчають, тексти також повинні вміщувати потрібну інформацію з різних галузей знань, бути науково-популярними. Як попередньо згадувалось, компетенція читання не лише навчає нової мови, а також розвиває загальну ерудованість студентів.

2. *«Відповідність змісту текстів віковим особливостям та інтересам учнів.»*

Безумовно, створюючи тексти, які будуть використовуватись з навчальною метою, важливо врахувати не лише рівень знань студентів, а й їх вік. Вдало підібрані теми зацікавлюють та мотивують у вивченні мови.

3. *«Виховний та розвиваючий потенціал текстів.»⁷*

Наповнені різноманітною, потрібною інформацією, що підходить під вік студентів та, що не менш важливо — сприяють формуванню морально-етичних якостей.

---

⁷ Борецька Г. Е. Методика формування іншомовної компетентності у техніці читання / Г. Е. Борецька // Іноземні мови. - 2012. - № 1. - С. 3-8. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/im_2012_1_2.

Важливим моментом є також функції іншомовного тексту, який буде використовуватись для навчання мови, адже від функцій тексту залежить його наповнення та цінність у використуванні для навчання. Борецька Г. Е. після головних вимог до тексту також згадує функції іншомовного тексту: *«Збагачення і розширення знань/досвіду учнів у різних сферах життя; Тренування з метою засвоєння лексико-граматичного матеріалу та забезпечення учням вправлення в читанні; Розвиток усного мовлення учнів на основі прочитаного тексту; Розвиток смислового сприйняття тексту — його розуміння.»*⁸

Попередньо вже згадувалось про важливість інформативного наповнення текстів, тому одразу зосереджусь одразу на другому — тренування з метою засвоєння лексико-граматичного матеріалу та забезпечення учням вправлення в читанні. Засвоєння лексичного та граматичного матеріалу відбувається за допомогою перед, при та післятекстових завдань, під час яких вчитель запитує та заохочує обговорення тексту чи переказ його головних ідей, використовуючи нову лексику. Наступне — розвиток усного мовлення, це відбувається при обговоренні ідей тексту та його переказі своїми словами, а також виконання завдань, що зосереджені на спілкуванні щодо тематики тексту. Останнє, розвиток смислового сприйняття тексту — розуміння тексту можна перевірити за допомогою виконання післятекстових завдань, які націлені на розуміння окремих абзаців чи тексту загалом.⁹

Для розвитку смислового розуміння тексту створюють післятекстові завдання, які допомагають студенту/-ці виділити для себе головну інформацію, що несе у собі певний параграф чи текст загалом. Обговорення тексту, його головних ідей, нової інформації у ньому та розуміння певних слів у контексті допомагає студенту/-ці в розвитку усного мовлення. Часто тексти, що подаються у

---

⁸ Так само.

⁹ Борецька Г. Е. Методика формування іншомовної компетентності у техніці читання / Г. Е. Борецька // Іноземні мови. - 2012. - № 1. - С. 3-8. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/im_2012_1_2.

навчальних підручниках чи тестуваннях є не тільки художніми, а й науковими. Наприклад, про історію винайдення шоколаду чи біографію відомої людини. Це називається здобуттям нової інформації студентом у різних сферах життя. Щодо тренування з метою засвоєння лексико-граматичного матеріалу, тексти, які створені для навчання та будуть використовуватись в процесі вивчення мови, повинні охоплювати вже відомі теми для студентів, проте матеріали також можуть містити до 5-7% незнайомої лексики. Часто у післятекстових завданнях студента\-ку просять вибрати значення певної фрази чи слова у контексті даного речення чи абзацу.

Важливе місце у формуванні компетенції читання посідають види текстів: укладені(навчальні), автентичні та напів автентичні. У «Методиці навчання інших мов і культур», що є підручником для студентів класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів та рекомендований Міністерством освіти і науки України, подається детальний опис кожного з трьох вищезгаданих видів тексту та що саме до них відноситься: *«Автентичний текст — усний або письмовий текст, який є реальним продуктом мовленнєвої діяльності носія мови і не адаптований до потреб учнів з урахуванням їхнього рівня володіння мовою.»*¹⁰ Тобто, це тексти, які не адаптуються. Адаптація — це спрощення або навпаки ускладнення тексту, в залежності від рівня студентів. Автентичні тексти подаються оригінальними та без будь-яких змін, це підвищує можливість студента вивчати реальну розмовну іноземну мову. В праці також подана класифікація реальної комунікації, так називають публіцистичні, прагматичні та художні тексти. Публіцистичними текстами є: науково-популярні статті, газетні репортажі, інтерв'ю. Художні тексти: вірші, пісні, уривки з романів та поем, уривки драматичних творів. Останнє, прагматичні тексти — це приватні листування чи телефонні розмови, розклади, біографії, горокопи.¹¹

---

¹⁰ Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика : підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е. та ін./ за загальн. ред. С. Ю. Ніколаєвої. – К. : Ленвіт, 2013. – 104 с.

¹¹Так само.

Наприклад, у своєму практичному завданні я створила один вид прагматичних текстів — розклад. Це розклад на дводенний тур Києвом, де я використала лексику з теми підручника, додала години та визначні місця столиці України. Таким чином студент\ка знайомлять візуально з виглядом розкладу, дізнаються про історично та архітектурно важливі споруди в Києві та пробують свої знання у темі туризму. Більшість інших текстів є науково-популярними, де використані цитати із пісень чи вислови відомих людей, а також поради щодо різних сфер життя.

Останніми, проте не менш важливими аспектами у теорії компетенції читання є етапи роботи з текстом. В «Методиці навчання англійської мови», автором якої є Холод І.В., кандидатка педагогічних наук та доцентка кафедри англійської мови та її навчання, виділено 3 етапи: *дотекстовий, притекстовий та післятекстовий*.¹² Дотекстовий етап — обговорення теми, яка буде висвітлюватись у тексті чи повторення граматичних форм, які будуть присутніми. Наприклад, якщо текст стосується теми «Харчування», перед прочитанням можна обговорити питання «Яким є твоє щоденне харчування?» чи «На твою думку, як наші харчові звички впливають на щоденне життя?». Притекстовий етап — безпосередньо саме читання тексту. Та останній, післятекстовий етап — робота із різними видами завдань до тексту, які сфокусовані на таких моментах, як: загальне розуміння тексту; розуміння головного повідомлення тексту; знання граматичних структур та лексичного наповнення; аналіз думок автора; обговорення тексту та короткий переказ своїми словами.

Підсумовуючи, опанування компетенції читання є одним з перших та найважливіших етапів вивчення іноземної мови. Успішність його опанування залежить від багатьох факторів, тому формуванню текстів для компетенції читання виділяють багато часу, щоб створити інформативний, добре

---

¹² Методика викладання англійської мови : навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів / уклад. Холод Ірина Василівна. – Умань : Візаві, 2018. – 104 с.

структурований та відповідно до рівня текст, який допоможе студенту\ці опанувати іноземну мову та розвинути не тільки свої вміння читання, але й мовленнєві та інтелектуальні навички загалом.

1.2. Вимоги до вмінь читання іноземних студентів середнього рівня володіння українською мовою

Існують Загальноєвропейські стандарти з мовної освіти¹³, які були укладені, щоб забезпечити єдиний стандарт володіння іноземною мовою. Всі сертифіковані навчальні посібники та тестування іноземної мови складаються з урахуванням стандартизованих вимог. Враховуючи те, що практичним завданням цієї праці є створення тестових завдань на перевірку компетенції читання для середнього рівня володіння українською мовою, що базуються на матеріалах підручника української як іноземної «Яблуко», тут я зосереджусь на вимогах щодо володіння українською мовою.

Наразі не існує сертифікаційного тестування, склавши який людина отримає певний підтверджений рівень володіння українською мовою. Проте у 2018 році Міністерство освіти та науки України затвердило «Стандартизовані вимоги до рівнів володіння українською мовою як іноземною А1-С2». Укладачами стандартів є Данута Мазурик, доцентка та кандидатка філологічних наук, Олена Синчак, кандидатка філологічних наук, Галина Бойко, кандидатка педагогічних наук та доцентка кафедри початкової та дошкільної освіти та Олександра Антонів, доцентка кафедри української мови і методики викладання. Як написано у Передмові: *«Стандартизовані вимоги до рівнів володіння українською мовою як іноземною встановлюють на державному рівні єдину уніфіковану систему визначення рівнів володіння українською мовою. Документ подає чіткий перелік комунікативних умінь і навичок до кожного з рівнів (від А1 до С2) за всіма видами*

---

¹³ Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / Наук. ред. укр. видання д-р пед. наук, проф. С. Ю. Ніколаєва. – Київ : Ленвіт, 2003. – 273 с.

мовленнєвої діяльності (слухання, читання, письмо, говоріння), які докладно описано відповідно до *Загальноєвропейських Рекомендацій з мовної освіти*».¹⁴

Завдяки вже створеним стандартизованим вимогам студенти, які зацікавлені у вивченні української мови, планують переїхати чи вчитись в Україні, зможуть у майбутньому скласти сертифікаційний тест на рівень володіння українською мовою, незалежно від того як саме претенденти вивчали мову.

Згідно зі Стандартами, існує 6 рівнів володіння українською: Початковий (A1); Базовий (A2); Рубіжний (B1); Середній (B2); Високий (C1); Вільне володіння (C2). Враховуючи те, що студенти, які вивчатимуть українську за допомогою підручника «Яблуко», повинні мати рубіжний рівень та отримати середній, адже підручник зосереджений на підвищення рівня володіння мовою до B2. Тому нас будуть цікавити вміння, які є необхідними для отримання середнього рівня українською мовою.

Відповідно до Стандартизованих вимог, середній рівень — *«B2 – СЕРЕДНІЙ рівень. Визначає достатній рівень володіння українською мовою як іноземною, досягнення якого свідчить про можливість ефективного спілкування в україномовному (у т. ч. професійному) середовищі з усвідомленим використанням більшості виражальних засобів та мовленнєвих умінь (рівень бакалавра за основним фахом (крім філологічних спеціальностей))»*.¹⁵

Претендент\-ка, щоб отримати середній рівень знань, при виконанні компетенції читання повинні розуміти:

- зміст неадаптованих текстів, а також професійні тексти;
- знати понад 60% лексики та розуміти предмети різних сфер;
- виділяти головну думку автора;

---

¹⁴ Стандартизовані вимоги: рівні володіння українською мовою як іноземною A1-C2./ Данута Мазурик, Олександра Антонів, Олена Синчак, Галина Бойко. - 2с.

¹⁵ Стандартизовані вимоги: рівні володіння українською мовою як іноземною A1-C2./ Данута Мазурик, Олександра Антонів, Олена Синчак, Галина Бойко. - 2с.

- якщо складає тестування, за 60хв прочитати текст і зробити запропоновані до нього завдання (можуть бути з варіантами відповідей; встановлення відповідності та словами чи фразами для вставки у пропущене місце);¹⁶

Типи текстів, які повинні розуміти та аналізувати претенденти: розклад (руху; відправлення; роботи закладів громадського харчування); вивіски в громадських місцях (наприклад: Рухати заборонено); меню та рецепти; газетні та журнальні статті з описом подій; опис властивостей вживаних продуктів харчування, медикаментів, косметичних засобів; інструкції до побутових приладів; рекламні тексти та вивіски; оголошення, що пов'язані із приватною, публічною, професійною та освітньою сферами життя; довідки; репортажі; брошури, плакати; електронні листи; зразки ділових документів (резюме, скарга); уривки прозових художніх текстів (романів, новел, оповідань) - тут, звичайно, лексика також повинна відповідати рівню.¹⁷

Вказано також комунікативні ролі, які повинні приймати та розуміти претенденти на рівень B2, деякі з них: лікар\ -ка - пацієнт\ -ка; глядач\ -ка; слухач\ -ка; орендар\ -ка; гість\ -тя; знайомий\ -а - незнайомиць\ -ка; пасажир\ -ка; колега; продавець\ -ня - покупець\ ня; свідок; студент\ -ка; турист\ -ка; учасник\ -ця бесіди.¹⁸

Останнє, проте не менш важливе — тематичний каталог для середнього рівня. Іншими словами, це список лексичних тем, якими повинні впевнено користуватись претенденти на володіння середнім рівнем української мови. Кожна з тем містить в собі багато підтем, лексикою з яких студенти повинні вправлятися. Цими темами є: Людина; Дім, помешкання; Щоденне життя, побут; Культурне

---

¹⁶ Стандартизовані вимоги: рівні володіння українською мовою як іноземною А1-С2./ Данута Мазурик, Олександра Антонів, Олена Синчак, Галина Бойко. - ббс

¹⁷ Стандартизовані вимоги: рівні володіння українською мовою як іноземною А1-С2./ Данута Мазурик, Олександра Антонів, Олена Синчак, Галина Бойко. - ббс

¹⁸ Так само.

дозвілля та відпочинок; Спорт; Подорожі; Суспільні відносини; Економіка; Здоров'я й особиста гігієна; Освіта; Робота; Покупки (закупи); Харчування; Послуги; Місця; Природне середовище; Наука і техніка; ЗМІ і соціальні мережі; Традиції, звичаї, свята.¹⁹ Підручник «Яблуко» покриває ці теми у своїх розділах, де різними варіаціями подає потрібну лексику для підвищення рівня володіння мовою.

Наприклад, тема «Традиції, звичаї, свята», деякими підтемами якої є вихідні дні, подарунки, релігійні звичаї, сімейні свята, розкривається в одному із розділів підручника «Яблуко», студенти читають текст про проведення свята Івана Купала в Україні та знайомляться із традиціями цього свята. Під час вивчення іноземної мови дуже важливо не лише вивчати граматичні форми та лексику на різні теми, а також дізнаватись про культуру країни, мову якої вивчаєш, це допоможе заглибитись у вивчення та розвиває загальну ерудицію. Водночас тема «Харчування» в одному з розділів розкривається текстом про замовлення їжі в ресторані. Розділ 4 містить текст на тему «Велика гра слова: риси характеру», в ньому студенти навчаються однієї з підтем «Людина». Також 7 тема містить тексти про майбутнє: «Що чекає людство у майбутньому» та «Речі, що змінять майбутнє». Ці твори вміщують у собі лексику на тему «Наука і техніка». Важливою лексичною темою для вивчення є «Подорожі», адже студент\ка можуть скористатись своїми знаннями, подорожуючи по Україні. Тематиці подорожей виділений цілий розділ у підручнику «Яблуко». Розділ 9 «Подорожі» містить лексику, що допоможе при купівлі білетів та орієнтації в просторі. Також розділ вміщує 2 тексти: «Перспективи туризму в Україні» та «З табуретом до океану», які також відповідають темі подорожей. Тема 10 також частково покриває тему туризму, адже зосереджена на лексиці про дозволи та заборони, а ця інформація потрібна туристам під час відвідин музеїв чи важливих історичних та

---

¹⁹ Так само.

архітектурних пам'яток. Крім цього, тема 10 також покриває тему «Здоров'я й особиста гігієна», адже вміщує текст про запис у лікаря.

Підсумовуючи, Стандартизовані вимоги є важливими для уможливлення оцінювання володіння української мови, а також для створення компетентних підручників, що навчають української як іноземної. Що важливо, наповнення підручників із серії «Яблуко» повністю відповідає середньому рівню володіння української мови.

РОЗДІЛ II

Читання: особливості тексту і вправ до нього

2.1. Огляд різних типів завдань на читання (на базі англомовних видань)

Після загальної інформації щодо складників компетенції читання та стандартів до володіння мовою, варто описати різні типи завдань у книжках англомовного видання. Книжки, які я буду розглядати – FCE Practice Exam Papers та Exam Excellence.

FCE Practice Exam Papers – книга видавництва Express Publishing, створена для студентів, що готуються до складення екзаменів для підтвердження рівня B2. Книга вміщує 10 тем, що укомплектовані різними типами завдань, які створені на прикладі екзаменаційних.

Exam Excellence – підручник для комплексної підготовки до складення тестування для студентів з проміжним рівнем B1 та B2. Книга вміщує всі потрібні теми, що відповідають рівню, тоді як завдання у ній допомагають практикування всіх чотирьох компетенцій у проходженні екзамену: читання, аудіювання, письмо та говоріння.

Важливо, що ці підручники створені згідно до CEFR – common European framework of reference (Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти). CEFR – це система для визначення рівня володіння мовою, використовується в Європі та інших країнах світу. Складена Радою Європи з 1989 по 1996 роки, є частиною проєкту «Вивчення мов для європейського громадянства». Головна мета – надати методи навчання, викладання та оцінювання, який буде застосовуватись до всіх мов Європи. Це європейський стандарт для оцінки рівня володіння людиною мови.²⁰

Згідно із цією системою, існують такі рівні володіння мовою: A1 (Елементарний); A2 (Середній); B1 (Рубіжний); B2 (Просунутий); C1 (Автономний); C2 (Компетентний). Всі вони мають чітко прописані вимоги, які повинна знати та вміти людина, щоб отримати підтвердження певного рівня знань.

Зазвичай у завданнях з компетенції читання існує 3 види завдань: передтекстові, внутрішньотекстові та післятекстові. Передтекстові завдання – зазвичай питання, якщо до тексту є певна візуалізація. Наприклад, «Як думаєш, про що йтиметься в тексті?». Такі завдання допомагають мовленнєвому розвитку, адже щоб їх виконати, потрібно висловити свої здогадки. Також передтекстові завдання можуть мати лексику для ознайомлення з темою, яку буде висвітлено в тексті. Внутрішньотекстові завдання – це завдання, які студенти повинні виконати всередині тексту. У більшості, це одне або декілька речень, які студент має підібрати до тексту так, щоб вибраний варіант вдало продовжував попередній

---

²⁰ https://uk.wikipedia.org/wiki/Загальноєвропейські_рекомендації_з_мовної_освіти

текст та мав логічний зв'язок з наступними реченнями абзацу. На сторінках 20-21²¹ можемо побачити приклад із FCE exam trainer, тут бачимо 7 пропущених фрагментів всередині тексту і 8 варіантів речень, серед яких 7 будуть підходити для цього тексту та один – ні.

На сторінках 24 та 54²² бачимо приклади із підручника Exam excellence. У завданнях студент повинен знайти 5 речень, котрі будуть влучно доповнювати текст, шостий варіант – зайвий.

Внутрішньотекстові завдання навчають студентів логічному зв'язку між реченнями, що в практичному використанні допоможе мовцеві\-чині розуміти послідовність слів та контекст розмови. Крім цього, завдання такого типу навчають студентів якісно аналізувати прочитане, тому що для успішного виконання внутрішньо текстових завдань, студент повинен добре зрозуміти зміст попередніх та наступних речень після пропущеного.

Часто речення, які потрібно вставити починаються зі вставних слів, наприклад «In fact» (Насправді), «What is more» (Що більше), «However» (Проте) чи «On the one hand» (З одного боку). Таким чином, студент\-ка вчиться розуміти логічний зв'язок, який будують вставні слова, а також вони часто бувають підказкою при виборі продовження речення. Тобто, в тексті попередньо може бути фраза «On the one hand» (З одного боку), а речення на вибір може починатись із фрази «On the other hand» (З іншого боку), яка є логічним продовженням порівняння чогось. Виходить, що студент\-ка бачить як на практиці логічно пов'язати вставні слова, порівнюючи.

Післятекстові завдання сформовані для тренування розуміння загальної ідеї тексту чи конкретного абзацу, розуміння певних слів, вміння аналізувати контекст.

---

²¹ https://drive.google.com/drive/folders/1vwHkj0oROzEyXqaHJXkba6ZwF_vrQ9FP

²² https://drive.google.com/drive/folders/1vwHkj0oROzEyXqaHJXkba6ZwF_vrQ9FP

На сторінках 18 та 19²³ є 8 запитань до читачів, всі стосуються різних частин тексту та вимагають різностороннього аналізу. Більшість запитань вимагають аналізу змісту тексту, такі які «What is the writer's attitude to being asked a lot of questions» (Яке ставлення автора до того, що йому було поставлено багато питань?) чи «When the writer first arrived in Toronto, he felt ..» (Коли автор вперше приїхав в Торонто, він почувався). Запитання такого типу даються для того, щоб студенти навчались розуміння змісту тексту чи мовлення, вміли звертати увагу на деталі, такі як: час, місце чи почуття. Що важливо, автори у післятекстових питаннях часто вживають синоніми до слів, які використані у тексті. Таким чином можна перевірити наскільки широке знання лексики у студентів. Наприклад, в тексті ми читаємо речення «When I first arrived, I wasn't afraid, even though I was all alone in a foreign country. On the contrary, I was eager to explore this new, unknown city.» (Коли я вперше приїхав, я не був наляканий, навіть враховуючи те, що я був абсолютно сам в іноземній країні. Навпаки, я сильно бажав відкрити для себе нове, невідоме місто). У варіантах відповіді до питання бачимо варіанти: «homesick» (ностальгія за домом), «lonely» (самотньо), «excited» (захоплений), «anxious» (дуже схвильовано). Якщо герою хотілось як найшвидше відкрити для себе нове місто і він не був наляканий чи засмучений переїздом, виходить, правильна відповідь - excited. Щоб зрозуміти це, студенту\-ці потрібно було взяти до уваги, що автор не був наляканим, самотнім та на слово «eager» – що означає сильно чогось бажати. Слово «eager» відповідає рівню B2, саме до цього рівня тестування книга FCE Practise Exam Papers готує студентів. Як висновок, важливо також, щоб у тексті, адаптованому чи підібраному для тестування компетенції читання, були слова що відповідають рівню, який студент хоче підтвердити, склавши цей тест.

Крім завдань на розуміння змісту, можемо побачити запитання «What does the writer mean by the phrase “my obsession had paid of” in the line 35?». Питання

---

²³ https://drive.google.com/drive/folders/1vwHkj0oROzEyXqaHJXkba6ZwF_vrQ9FP

такого плану зосереджують студентів на розумінні лексики, в такому випадку це знання phrasal verbs в англійській мові. У текстах адаптованих для україномовного тестування це може бути перевірка розуміння діалектів, метафор, прислів'я чи приказок, проте на вищому рівні володінні мовою, тому що середній не передбачає знання метафор. Розуміння значення якогось слова чи словосполучення це не лише знання його перекладу, а й практичне вміння використати його у своїй мові, коли це доречно, чи зрозуміти фразу у контексті розмови на будь-яку тему. Також у післятекстових завданнях часто зустрічається питання, на зразок: «The writer decided to study law because...» (Письменник вирішив вивчати право тому що...). Питання такого типу навчають логічно аналізувати співрозмовника під час діалогу чи автора під час прочитання тексту. Також використовують запитання, які навчають загального розуміння тексту, а не лише його певної частини, наприклад «What was the writer's main purpose in writing the text?» (Що було головною метою автора у написанні цього тексту?). Це завдання стосується саме загального розуміння тексту та вміння інтерпретувати прочитане. А саме, не просто повторити те, що було посеред речень, а зрозуміти головні ідеї твору, які не були висловлені автором (що найбільш важливо тут), проте цілком зрозумілі, якщо уважно і вдумливо прочитати текст.

На сторінці 34 ²⁴бачимо текст та післятекстові завдання лише на розуміння змісту тексту, що максимально наблизить студента\ку у контекст. Післятекстове завдання у цьому тексті зосереджене лише на завдання типу «True\False» (Правда\Неправда), такі питання використовують як післятекстові, вони допомагають заглибитись у контекст та навчають якісно розрізняти заперечення чи ствердження у мовленні. Також у цих завданнях часто вживають синоніми у тексті та питанні. Тобто, в тексті може бути речення, наприклад «Birthday cake was really tasty» (Торт на день народження був дуже смачним), а у варіанті відповіді може бути ствердження «Birthday cake was delicious». Щоб правильно вибрати

---

²⁴ https://drive.google.com/drive/folders/1vwHkj0oROzEyXqaHJXkba6ZwF_vrQ9FP

правда це чи ні, студентам потрібно знати, що «really tasty» та «delicious» абсолютно однакові за значенням.

2.2. Огляд завдань для тестування компетенції читання у тестуваннях IELTS та TOEFL

Щорічно тисячі людей складають тестування для підтвердження свого рівня володіння мовою, що є логічним продовженням вивчення мови. Тому існує безліч тестувань, які можна скласти онлайн та офлайн, виконуючи завдання різних компетенцій та з різною метою. Сертифікат про підтвердження рівня знань від міжнародного тестування допомагає у кар'єрному рості, імміграції та навчанні в іншомовній країні. Одним із тестувань, які ми розглянемо є IELTS (The International English Language Testing System). Тестування засноване 1989 року та створюється згідно до Загальноєвропейської системи мовної освіти, про яку вже згадувалось попередньо. Тестування поділено на 4 модулі: Listening, Speaking, Reading, Writing та має 9-ти бальну шкалу оцінювання, де 1 – не користувач мови, людина що знає лише окремі слова, та 9 – досвідчений мовець\чиня, людина що вдало володіє мовою. Що важливо, існує 2 типи тестування: Academic та General training. Перший потрібен студентам, що складають тестування з метою навчання та практики чи медикам, які хочуть працювати в англomовній країні. Другий тип для роботи, імміграції чи бажання мати підтверджений рівень знань. Час, який дається для написання тесту – 2 години 45 хвилин. Під час цього часу учень повинен виконати 3 модулі: Listening, Reading та Writing. Всі вони пишуться в один день, по черзі, а четвертий модуль Speaking складається в інший день.

Доцільним є більш детальний розгляд тестування компетенції читання в екзамені IELTS, який складається з трьох текстів. Завдання в більшості післятекстові. Спершу студент\ка читає текст протягом 20-ти хвилин та відповідає на 13 питань. Наступним етапом є прочитання наступного тексту, до нього студенти відповідають ще на 12 питань. Останній етап містить 13 питань.

Що важливо, кожен етап тестування має окремий текст, тому студент\ка повинні справитись з трьома різними текстами та завданнями до них.

До [першого тексту](#)²⁵ бачимо, що починаються питання з діаграми із позначками, де студенти повинні підписати деталі. Таким чином можна побачити візуальне сприйняття студентами вивченої лексики. Наступним завданням є знаходження відповідності між термінами та їхніми значеннями, що показує розуміння певної лексики. Наступне питання «Which TWO of the following claims about water are made by the writer?» заставляє виділити головну інформацію поміж іншою, в практичному застосуванні таке вміння знадобиться при потребі вияснення конкретної інформації. Всього перший текст містить 3 окремі завдання з різними варіантами відповідей.

Другий текст також вміщує 3 різні види завдань, перше з яких вимагає розуміння кожного абзацу в цілому. Друге завдання оригінальне, до цього такі ще не траплялись, воно полягає в тому, щоб в речення, що несуть схоже значення до тих, які в тексті, вставити слова з тексту. Для успішного виконання цього завдання потрібно не просто добре, а дуже добре розуміти не лише головні ідеї тексту та його лексику, але й давати раду в структурі мови та мати широкий запас синонімів, тому що без знань синонімів, речення, що подається у завданні й те, що є у тексті важко розпізнати. Третє завдання зосереджене на розуміння контексту загалом.

Третій текст є найбільшим за обсяжністю і також вміщує 2 післятекстові завдання, перше з яких нагадує завдання формату «Use Of English». Завдання такого формату навчає не лише розуміння правильної структури мови, але й зобов'язує студента вивчати слова разом із синонімами та добре розуміти словотвір, адже для успішного виконання учень має розуміти якою частиною мови варто продовжити речення. Другим завданням є вибір правди та брехні, тут важливо зазначити, що існує також варіант «NOT GIVEN», який означає, що ця

---

²⁵ ielts-usa-practice-ac-reading.pdf

інформація взагалі не подавалась в тексті, а отже не може бути правдою чи брехнею.

Підсумовуючи, компетенція читання у тестуванні IELTS створена з варіативністю завдань, кожне з яких допомагає перевірити знання студента та допомагає навчати практичному використанню мови.

Наступне тестування, компетенцію читання котрого розглянемо є TOEFL (Test of English as Foreign Language). Це тестування також створено згідно Загальноєвропейських стандартів мовної освіти та користується широкою популярністю в охочих підтвердити свій рівень володіння мовою. Тестування є обов'язковим до здачі для людей, котрі хочуть навчатись в Канаді та США, проте не є носіями англійської мови. Також сертифікат проходження цього тестування допоможе при стажуванні чи працевлаштуванні за кордоном. Як і попередній тест, TOEFL також вміщує 4 компетенції: Reading, Writing, Listening, Speaking. Тестування оцінюється за шкалою 120 балів, де кожен окремий модуль отримує від 0 до 30 балів, де 0-14 балів – низький рівень володіння мовою, 15-21 – середній рівень, а 22-30 – високий рівень. Бали разом сумуються та формують загальну оцінку. Складення тесту триває протягом 250 хвилин, Reading та Listening виконуються першими, а після короткої перерви студентам дають час виконати Speaking та Writing.

Доречним є перейти до огляду компетенції читання у тестуванні, щоб аналізувати формат та мету завдань.²⁶ До першого тексту подано 12 різних завдань, які починаються з коротших та продовжуються довгими. Перше завдання зосереджене на знання синонімів, а саме формального та менш формального прикметника – його відповідника. У тексті вжито слово «prevailed», що означає бути поширеним та є формальним, варіанти відповіді «ruled», «existed», «triumphed», «survived», де «existed» – менш формальний синонім та є

---

²⁶ <https://lengish.com/tests/toefl-22.html>

правильною відповіддю. Завдання 2, 8 та 10 стосуються аналізу тексту в цілому, а не конкретних його абзаців. Третім завданням є визначення точності віднесення фрази до явищ. Завдання такого типу потребує високої концентрації та вміння розрізняти співвідношення слів у реченнях, а те, що студенти повинні вибрати зайве явище потребує максимальної уваги. Далі є питання, що стосується цілого тексту, а не конкретного абзацу, що заставляє подумати над загальними ідеями. П'яте питання сформоване для визначення причини рішення автора. Завдання такого типу навчають студента\ку вміння розрізняти причинно-наслідкові зв'язки та мету у мовленні. Наступне завдання фокусує на об'єкті, до якого звертається автор. Сьоме завдання вимагає розуміння окремого абзацу. Завдання 9 схоже до першого – підбір найкращого синоніма. Одинадцяте завдання є внутрішньотекстовим, що вимагає підбір максимально пасуючих речень у текст. Як вже згадувалось, завдання такого формату є складними, проте допомагають визначити розуміння студентами контексту кожного окремого речення та зосереджують на вивченні структури мови. Останнє завдання оцінюється в найбільше балів – 4, та є найважчим. Воно полягає в тому, щоб серед поданих речень віднайти ті, про які розповідається в тексті, як про теорії науковця. Окрім того, теорію потрібно написати самостійно, а 2 з запропонованих речень не мають теорії, тобто є зайвими.

Наступний текст має 13 питань, де тринадцяте, п'ятнадцяте та двадцять друге стосуються розуміння конкретного параграфа. Водночас як 14, 16, 18, 21, та 24 питання стосуються окремих слів, наприклад в 16 завданні потрібно знайти відповідне фразове дієслово до слова «accumulate», де варіантами є «build up», «fill in», «break up», «cut back». Заразом як у 17, 19 та 20 завдання зосереджені на розуміння тексту в цілому. У 23 завданні подано 4 варіанти перефразування речення, що існує в тексті, де потрібно вибрати те, яке найкраще передає ідею. Внутрішньотекстове 25 завдання пропонує одне речення, яке потрібно вставити у

параграф. Останнє, 26 завдання вартує 2 бали та просить самостійно вписати декілька методів, про які згадується в тексті, надаючи декілька варіантів.

Останній, третій текст складається з 13 питань. Завдання створені так само як до попереднього тексту, де кілька вимагають розуміння та підбору синоніму до конкретного слова, декілька вимагають розуміння цілого тексту та ще декілька стосуються певних абзаців. Одне із завдань вимагає підбору найкращого речення у текст, та останнє також пропонує вибрати правильний варіант із декількох запропонованих.

Підсумовуючи, обидва тестування вміщують різного типу завдання, що націлені на виявлення рівня володіння мовою студента та успішного оцінювання його рівня знань. Враховуючи те, що в тестуваннях поєднано багато видів завдань, вони вимагають глибокого аналізу та розуміння тексту не лише частково, а цілісно. Крім цього, граматично-лексичне наповнення тестування абсолютно різне, що допомагає оцінити рівень знань студентів.

РОЗДІЛ III

Огляд підручників з української мови як іноземної із серії «Яблуко»

3.1. Загальний огляд підручників «Яблуко»

Серія «Яблуко» – це навчальний комплекс (підручник, робочий зошит, аудіо матеріали, ігровий додаток) для вивчення української як іноземної. Наразі опубліковано 2 підручники серії, ще два готуються до друку. Підручники поділені на рівні, а саме:

1. Базовий рівень (A2). Підручник складається з 12-ти тем, які розроблені для 120-150 годин вивчення мови та охоплюють всі потрібні компетенції для опанування мови: читання, слухання, говоріння та письмо. Авторкою цієї книги є Мар'яна Бурак. Окрім підручника, розроблений також зошит, що відповідає темам книги. Після вдалого опрацювання підручника, студент\ка може спілкуватись українською мовою на легкі, щоденні теми. Наприклад, може надати особисту інформацію про себе, розповісти про улюблені способи провести дозвілля, свою професію та роботу, може піти за покупками та знає назви продуктів, а також може записатись до лікаря та безпосередньо на самій зустрічі розповісти що його\її турбує.

2. Середній рівень (B1 – B2). Підручник складається з 12-ти тем, які також створені для 120-150 годин опрацювання матеріалу. Авторками книги є Наталія Бартків та Ксенія Бородин. Як і до попереднього підручника, середній рівень також має у комплекті зошит, у якому студенти можуть практикувати вивчену лексику чи граматику. Ця частина підійде для тих, хто вже володіє мовою на базовому рівні та хоче продовжити вивчення, щоб спілкуватись більш впевнено. Досягнення рівня B2 дозволяє студентам, перш за все, навчатись в Україні, адже на цьому рівні володіння мовою вони можуть читати наукову літературу та вдало її аналізувати, також можуть спілкуватись на ділові теми та вести переговори, здійснювати покупки онлайн, розповідати чи розуміти кулінарні рецепти, читати пресу, обговорювати дискусійні теми (клонування; смертна кара; евтаназія та ін.), винаймати та зарезервувати житло чи столик у ресторані. Досягнення базового рівня дарує студентам вміння чути, читати чи писати впевнено та швидко.

3. Високий рівень (C1). Цей підручник містить 14 тем, що вимагають 120 –150 годин опрацювання, а також зошит та ігровий додаток. Авторкою підручника для високого рівня є Олена Синчак. Володіння мовою на високому рівні передбачає активне використання мови на будь-які теми, в тому числі професійні. Крім широкого знання лексики, передбачається використання та розуміння ідіом, професіоналізмів та галузевої термінології. Студенти легко пишуть особисті та ділові листи, спілкуються щодо ринку нерухомості, відвідують виставкові зали та музеї, де розуміють написане, знають різні види туризму, ведуть діалог про меншини (сексуальні; мовні), дискутують на тему внутрішньої політики та зовнішньополітичних відносин.

Що важливо, підручники із серії «Яблуко» складені відповідно до Стандартизованих вимог до рівня володіння українською мовою як іноземною А1-С2²⁷, про них згадувалось в одному з попередніх розділів.

У цьому розділі я зосереджусь на описі підручника Середнього рівня володіння мовою. Як згадано вище, підручник вміщує 12 тем, а саме: Будні та свята; Вечірка; Чого нам бракує до повного щастя; Люди та історії; Скажи де, скажи коли; Що сталося?; Наше майбутнє; Риба шукає, де глибше; В дорозі; Суворо заборонено!; Якби всі люди.; Прохання, поради та накази. Кожна з тем охоплює сім частин, в яких є завдання, що розроблені для покращення володіння різними компетенціями: Вчимо слова та слухаємо; Граматика 1; Читаємо та обговорюємо; Граматика 2; Культура; Говоримо українською; Пишемо українською.

3.2. Опис завдань із підручника

У розділі 1.1 «Вчимо слова та слухаємо». Студент\ка знайомиться із новою лексикою, яку буде вивчати. Наприклад, способи проведення вільного часу: займатися спортом; гуляти; грати в футбол; ходити в кіно; грати на гітарі; проводити час з друзями. Що важливо, студенти не лише можуть прочитати та перекласти нові слова, але й прослухати їх в аудіозаписі, що допомагає у виробленні правильної вимови. Крім нових іменників, цей розділ також знайомить із новими дієсловами, які йому знадобляться під час спілкування на тему розділу. До цих дієслів, студент\ка також отримує завдання з аудіо. Останні завдання цього розділу зосереджені на спілкуванні, подаються питання, які варто запитати у партнера чи вчителя, щоб одразу практикувати вивчене у мовленні.

Розділ 1.2 «Вчимо граматику». В цьому розділі студентам подано одне аудіо завдання. Всі наступні зосереджені на відпрацювання нових граматичних

---

²⁷ Стандартизовані вимоги: рівні володіння українською мовою як іноземною А1-С2./ Данута Мазурик, Олександра Антонів, Олена Синчак, Галина Бойко.

форм. Подано декілька завдань з умовами записати пропущені слова, провідміняти, дати відповіді на питання.

Розділ 1.3 «Читаємо та обговорюємо». Першим завданням цього розділу є прочитання тексту. Тексти, як вже згадувалось, бувають адаптованими або автентичними. В них виділена нова лексика чи граматики, тобто інформація, на яку потрібно звернути увагу, вивчити чи виконати завдання з нею після прочитання тексту. Часто для завдань такого типу обирають тексти на тематику відомих особистостей, визначних місць чи традицій країни мова якої вивчається. Окрім того, що студент\ка розвиває навички читання та аналізу, звертає увагу на виділені слова, він також знайомиться із культурним аспектом, що є немало важливим моментом у вивченні мови. Після прочитання та аналізу про що йдеться в тексті, студентам подано кілька післятекстових завдань. Після компетенції читання студенти виконують вправи для закріплення лексичного та граматичного матеріалу. Наприклад, в 1 темі підручника цей розділ подає інтерв'ю зі Святославом Вакарчуком, а наступним завданням є прослуховування пісні цього музиканта, де крім аналізу про що йдеться в пісні, студентам потрібно вставити пропущені слова. Після подано завдання для розвитку комунікативних навичок, адже людина із рівнем B2 вміє брати чи давати інтерв'ю. Студенту\ці потрібно розділити комунікативні ролі з партнером чи вчителем та провести інтерв'ю. Виконання цього розділу не тільки знайомить нас із відомою особистістю української культури, але й знайомить нас з його творчістю.

1.4 «Вчимо граматику». У цьому розділі студенту\ці подано 10 дієслів, які потрібно опрацювати та запам'ятати за допомогою вправ. Граматичні вправи також зосереджуються на практиці спілкування, тому до останніх завдань можна побачити питання для аналізу.

1.5 «Культура». У цьому розділі студент\ка знайомиться з українськими традиціями, перше завдання якого є комунікативним. Наступним завданням є прочитання тексту, в якому студенти знайомляться із темою цього розділу.

Післятекстові завдання покращують аналіз тексту. Завдання на читання також доповнюється аудіо.

1.6 «Говоримо українською». Наприклад, у 1 темі підручника ця частина зосередження на обговорення вподобань. Студент\ка читає діалог про вподобання двох друзів, де також вставляє слова та фрази, що є різними частинами мови та знання яких допомагає при побудові діалогу: я теж; мені теж; а ти; справді; а що ти ще любиш робити. Після діалогу студенти повинні підібрати синоніми до «я люблю» та «я не люблю», що навчає використовувати різні формуляції у мовленні та закріплює вивчення дієслів. Перше аудіо завдання зосереджене на вивчення вигуків, тоді як друге зосереджене на вивчення висловлення своїх уподобань, де використовуються нові корисні фрази для студента, які можна використати у цій темі, порівнюючи, а саме «важко сказати», «я люблю (ненавиджу) і те, і те», «я не люблю ні того, ні іншого». Після студент\ка виконує завдання із порівнянням своїх уподобань занять для дозвілля, тим самим закріплюючи нову лексику цього розділу та щойно вивчені нові фрази для порівняння. Що важливо, у цьому розділі також пропонується створити власний діалог з партнером, обговорити заняття для дозвілля та порівняти їх. Тим самим використовувати вивчену лексику у мовленні та практикувати вживання нових дієслів у правильних граматичних формах. Цей розділ навчає висловлювати свої вподобання і не вподобання, навчає їх порівнювати, погоджуватись і не погоджуватись. Загалом розділ «Говоримо українською» зосереджений на практикування мовленнєвих навичок, використовуючи вже вивчений матеріал та доповнюючи новими знаннями.

1.7 «Пишемо українською». Перед прочитанням тексту в цьому розділі є передтекстове завдання, де студент\ка повинні поміркувати щодо того, як описати картинку. Після прочитання тексту студенти виконують післятекстові завдання. Останнім завданням цієї теми є написання власного тексту, тема та підтеми якого написані, тому студентам потрібно писати текст згідно з змістом та використовувати вивчену лексику, щоб вийшов гарний лист чи допис у блозі, наприклад.

3.3. Огляд завдань із зошита

Зошит створений для того, щоб допомогти студенту\ці запам'ятовувати та практикувати пройдений матеріал у підручнику, швидше і якісніше засвоювати матеріал, працюючи комплексно із підручником та зошитом. Всі завдання у зошиті відповідають темам та підтемам підручника.

Розділ 1.1 «Вчимо слова та слухаємо». Студент\ка виконує вправи із лексикою, де вставляє пропущені літери у слова, вписує дієслова у правильних формах та створює власні речення із фразами, вивченими у відповідній темі з підручника.

1.2 «Вчимо граматику». Студент\ка виконує декілька завдань для засвоєння граматичного матеріалу. Опісля може також виконувати вправи зосереджені на візуальне сприйняття.

1.3 «Читаємо та обговорюємо». Студент\ка продовжує виконувати завдання, що пов'язані з темою, яка розміщена у підручнику. Потрібно створити запитання до виділених слів. Наступним завданням є вставляння пропущених слів у реченнях.

1.4 «Вчимо граматику». Тут студентам ще раз пришилити граматичні таблички. У одному із завдань потрібно вставити дієслова у правильних формах, іншому підкреслити дієслова у тексті, що вчить відрізняти частини мови.

1.5 «Культура». Тут студент\ка знову виконує вправу, де потрібно вставити пропущені дієслова у речення. Завдання такого типу не тільки навчають використовувати слово у правильному контексті, але й навчають правильної відміни дієслів. Наступним завданням є написання тексту, де потрібно відповісти на поставлені питання. Згодом студенти виконують вправу, де потрібно скласти власні речення із використанням певних слів.

1.6 «Говоримо українською». Тут студент\ка виконує вправи, де практикує використання нової лексики, що допомагає висловлювати своє ставлення до чогось та точку зору в якомусь питанні.

1.7 «Пишемо українською». У підручнику студенти, наприклад, читають блог Асі про її незвичайний досвід, у зошиті потрібно прочитати допис у блозі Романа, де також треба вставити пропущені слова. Післятекстовими завданнями є умовно розділити речення у блозі на абзаци та розповісти про що йдеться в кожному з них та написати коментар до допису Романа, уявивши що ви друзі.

Отже, у частині «Вчимо слова і слухаємо» подано певну кількість нових слів і фраз, необхідних для запропонованої теми. Їх завжди доповнюють супровідні аудіо матеріали на візуалізація, що полегшує сприйняття та запам'ятовування. Частина «Вчимо граматику 1» подає нову граматику у таблиці, що полегшує вивчення дієслів, після створені вправи для практикування вивченого матеріалу. Частина «Вчимо граматику 2» подає нову граматику у таблиці, що полегшує вивчення дієслів, після створені вправи для практикування вивченого матеріалу. Частина «Вчимо граматику 2» вміщує багато візуалізації та інтерактивних завдань, що зацікавлює студента\ -ку у вивченні граматики. Частина «Культура» крім тексту, дає аудіо завдання та запитання для обговорення власного досвіду, що розвиває комунікативні навички. «Говоримо українською» наповнена аудіо завданнями та пропозиціями для обговорення, що також допомагає розвитку комунікативних навичок. Частина «Пишемо українською» подає новий матеріал прикладом, що допомагає його засвоїти.

Підсумовуючи, матеріал у підручнику подається у різних формах, доповнений аудіо записами, інтерактивами та візуалізацією, що допомагає студенту\ці успішно засвоїти та досягти бажаного рівня знань.

3.4. Опис запропонованої підбірки тестових завдань

Практичною частиною цієї бакалаврської роботи є створення тестування з компетенції читання до підручника «Яблуко». Оскільки студенти вивчатимуть матеріал, поданий у підручнику та зошиті самостійно чи з допомогою викладача\ -ки, після закінчення цієї частини комплексу підручників «Яблуко»,

студенти зможуть скласти тестування для самоконтролю. Нагадаю, що підручник, тестування до котрого я створювала, розроблений для здобуття Середнього рівня володіння мовою (B2) та розроблений з урахуванням Стандартизованих вимог до рівнів володіння українською мовою.

Детально вивчивши зміст підручника та його наповнення, опис яких є у попередніх розділах, я створила 12 текстів для тестування компетенції читання, тому що в підручнику всього 12 тем для вивчення, тобто до кожної теми – 1 тестування. Також я доповнила кожен текст вдома завданнями: прочитати та виконати ще одне завдання. У цьому розділі напишу детальніше про створення текстів та завдань до них.

Назва першого розділу підручника – «Будні та свята», в ньому студенти пригадують теперішній час та правильну відміну дієслів у ньому та вчаться розповідати про своє дозвілля. Тому темою для тексту до 1-го розділу я вибрала розповідь про важливість інколи відпочити, самостійно написала текст, в який додала лексику, яка вивчається у розділі підручника. По-перше, це покаже ще один приклад вживання вивченої лексики. По-друге, це нова лексика для студентів, знання якої вони повинні показати на тестуванні. Текст для середнього рівня повинен бути не менше 100 та не більше 250 слів, тому твір вміщує 194 слова. Також текст доповнений притекстовим завданням, студентів\ці потрібно пропущені речення у текст. В тексті пропущено 4 речення, у завданні подано 5, відповідно один – зайвий. Що важливо, я наповнила текст не лише пройденою лексикою цієї теми, я також дотрималась граматичної теми та наповнила текст дієсловами у теперішньому часі. Крім іменників та дієслів, я також додала вставні слова, які є важливим елементом зв'язної мови.

Другий розділ називається «Вечірка», він зосереджений на вивченні Знахідного відмінка дієслів, лексиці, яка допоможе нам у закупах, виборі подарунку до походу в гості. Тому для тексту до 2 теми я самостійно описала 4

види магазинів, не називаючи їх. Відповідно, завданням до цих текстів є – знайти відповідність між текстом та видом магазину, де один варіант – зайвий. У текстах я не лише використала лексику про магазини, але також подарунки та похід в гості. Загальна кількість слів у 4-ох текстах – 195 слів.

Що також важливо, у текстах та завданнях використовуються в більшості вже відома лексика та граматичні форми. Як згадувалось попередньо, допускається лише 5-7% незнайомої лексики, тому тексти створені таким чином, щоб покривати до того відому лексику та вивчену в останньому виданні підручника. Невідома граматика у текстах не використовується або у малому %. Наприклад, немає дієприкметникових зворотів, які ще невідомі студентам з середнім рівнем володіння українською мовою.

«Чого нам бракує до повного щастя» – назва третього розділу підручника. Його граматичною темою є Родовий відмінок, а лексичною – кількісні числівники, фрази для висловлення своєї думки та замовлення їжі в ресторані. Текст для тестування цього розділу написаний не самостійно, а взятий із сайту British Council²⁸. Темою цього тексту є щастя. Я переклала потрібну кількість тексту та адаптувала його під середній рівень, перефразувала певні речення, щоб додати до тексту лексику, яка вивчалась у третьому розділі. Таким чином, вийшов текст для тестування, який повністю відповідає потрібному рівню. Завданням до цього тексту є відповіді на 5 питань, кожне з яких має 3 варіанти відповіді. Кількість слів у тексті – 222.

Наступний, 4 розділ підручника називається «Люди та історії», він вміщує порядкові числівники, дати, Орудний відмінок та риси характеру людини. Для цього розділу я написала розповідь хлопця, який вперше йшов на співбесіду. В тексті я вмістила поради для тих, хто збирається знайти на роботу та використала лексику із рисами характеру, фразами з розділу та порядковими числівниками.

---

²⁸ <https://learnenglishteens.britishcouncil.org/study-break/graded-reading/happiness-level-2>

Завданням до цього тексту є доповнення тексту пропущеними словами, запропоновано 6 слів, з яких 1 варіант є зайвим. Кількість слів у тексті – 274.

«Скажи де, скажи коли» – назва 5-го розділу підручника. Він навчає Місцевого відмінка та годинам, а його лексичним наповнення є прийменники місця. До цього розділу я створила розклад для дводенного туру до Києва. В розкладі вжито години, прийменники місця, визначні місця Києва та лексика із даного розділу. Формат завдання до цього тексту є «Правда\Неправда», подано 5 питань з умовою вибору правильного варіанту – правда чи неправда. Кількість слів у тексті – 305.

Шостий розділ називається «Що сталося?». Вивчивши матеріал з цього розділу, студенти знають та вміють формувати доконаний та недоконаний вид дієслова у минулому та оперує лексикою на тему «Здивування». Текст для тестування цієї теми я взяла із сайту Test English²⁹. Цей сайт створений для тих, хто хоче підготуватись до складення екзамену чи просто вивчає мову. В ньому можна виконувати різні вправи на граматику, слухання, читання, використання англійської та письмо, які розроблені у форматі тестових завдань. У тексті йдеться про життя хлопчика Майка з Америки, який походить із бідної сім'ї, проте завдяки своїм зусиллям – досягнув успіху. Я переробила цей текст на український лад. Тобто, назвала хлопчика Михайликом та змінила деякі моменти, які більш притаманні життю в нашій країні. Також доповнила текст граматичною та лексичною темами розділу. Завдання до цього тексту – вибрати правду та неправду до 5-ти питань. Кількість слів – 261.

Далі розділ 7 під назвою «Наше майбутнє». Він навчає майбутнього часу та формуванню дієслів у доконаному і недоконаному виді, а його лексичним наповненням є тема – техніка. Для цього розділу я написала твір на тему «Як правильно ставити цілі та досягати їх», поради використала з статті про ефективне

---

²⁹ <https://test-english.com/reading/a2/growing-up-poor/>

планування цілей.³⁰Текст адаптувала, використовуючи слова із розділу та майбутні доконані\недоконані форми. Що важливо, крім порад про правильне написання цілей, я також додала цитату із пісні Святослава Вакарчука, що може зацікавити студентів у його творчості та знайомить із відомою постаттю української музики. Завданням до цього тексту є вибір правильної відповіді до 5-ти питань з трьома запропонованими варіантами. Кількість слів – 290.

Восьмим розділом є «Риба шукає, де глибше», в ньому вивчаються ступені порівняння прикметників та прислівників, також студенти вивчають лексику погоди та клімату. Для цього розділу я взяла текст³¹ з порадами для тих, хто збирається в автомобільну подорож. Таким чином, змогла вставити в речення прикметники та прислівники у ступенях порівняння. Також використала лексику про погоду в одній з порад. Завданням до цього тексту є вибір із 5-ти варіантів чотирьох правильних, потрібно вибрати про що розповідається в кожному з абзаців. Кількість слів – 229.

«В дорозі» є дев'ятим розділом підручника. Його граматичним наповненням є дієслова руху, а лексичним – лексика для подорожей. Текст для тестування цієї теми взяла вже на згаданому сайті – «Поради для тих, хто подорожує на одинці». Як і з попередніми текстами, тут також виконала переклад та перефразувала деякі речення так, щоб використати лексичне та граматичне наповнення розділу. Завданням до цього розділу є вибір правильного варіанту із трьох запропонованих до 5-ти питань. Кількість слів у тексті – 235.

Наступним розділом є «Суворо заборонено!». В цьому розділі студенти вивчають модальні дієслова та дієслова потреби, дозволу чи заборони, також вчать давальний відмінок. Лексичними темами цього розділу є заборони та проблеми зі здоров'ям. До цієї теми я вирішила написати максимально актуальний текст, а саме про правила поведінки під час карантину в час COVID-19. Деякі правила

---

³⁰<https://hiitworks.com/blog/kak-stavit-celi-i-dostigat-ih-obyasnyaet-trener-i-kouch-marina-sinkevich/>

³¹ <https://ukr.media/auto/432543/>

взяла тут³², деякі доповнила сама, та як завжди, доповнила текст лексикою та граматиною з розділу. Правила вміщують у себе також рекомендації щодо поведінки при поганому самопочутті, тому лексика проблем зі здоров'ям також вставлена. До цього тексту студенти повинні виконати притекстове завдання, тобто вставити 6 пропущених фраз у текст. Кількість слів – 243.

Одинадцятий розділ підручника називається «Якби всі люди...». Він присвячений вивченню створення умовних речень та лексики про навколишнє середовище. Для тексту для цього розділу я обрала не менш важливу тему, а саме «Як захищати Землю навіть якщо ти вдома». Деякі правила брала тут³³ та перекладала, доповнюючи потрібною лексикою та граматиною, деякі писала самостійно. В результаті, вийшов текст про можливі варіанти захисту природи, де використано багато вивченої лексики з цього розділу у підручнику та присутні умовні речення, тобто ті, що починаються «Якщо...» та продовжуються наслідком умови. Завданням для цього тексту є відповіді на питання «правда\неправда», що добре покаже успішність розуміння студентами порад для збереження навколишнього середовища. Кількість слів – 232.

Останнім, дванадцятим розділом цього підручника є «Прохання, поради та накази». Він вміщує наказовий спосіб та поради, а також лексику на тему емоцій. До цього розділу використано текст³⁴, також доповнений мною. Текст розповідає про важливість володіння емоційним інтелектом та описує його головні складові, а також я додала, як рекомендацію для прочитання, книгу про емоційний інтелект української викладачки та письменниці Валерії Козлової. Завданням до цього тексту є вибір із п'яти варіантів чотири ті, які найкраще описують про що йдеться в кожному з абзаців. Кількість слів – 239.

---

³² <http://www.knu.edu.ua/novini/karantyn-i-yoho-osnovni-pravyla>

³³ <https://en.islcollective.com/english-esl-worksheets/vocabulary/environment/how-protect-earth-home/10556>

³⁴ https://kmarehab.org/2019/02/05/emotional_intelligence/

Підсумовуючи, моїм завданням було створення якісних завдань для тестування компетенції читання. Я підбрала 12 текстів, які були актуальними до тем розділів, а також адаптувала їх наповнення відповідно до граматичних та лексичних тем із вивчених тем. В результаті, студенти зможуть протестувати свою успішність засвоєння матеріалу, читаючи тексти та виконуючи до них завдання. Що не менш важливо, тексти також наповнені цікавою інформацією про важливі та актуальні теми сьогодення, які розвивають загальну обізнаність та несуть не лише цінність у вивчення української мови, але й здобуття знань загалом.

Висновки

У бакалаврській роботі визначено поняття компетенції читання. Крім того, написано про головний мотив читання, а саме спілкування. Головною метою читання є отримання потрібної інформації. Вміння читати та аналізувати інформацію дозволяє людині користуватись вивченою мовою та розвиває комунікативні навички. Важливість правильного підбору текстів, їх відповідність до рівня знань студента та його віку, актуальність теми, описаної у тексті, розглянута в роботі. Тому що все це розвиває мотивацію студента до вивчення мови, а це також важливий момент у вивченні нової інформації. Бакалаврська робота вміщує головні правила для формування текстів, що призначені навчати.

В роботі також описано стандартизовані вимоги до володіння українською мовою як іноземною, що є важливим у створенні текстів та завдань для тестування знань студентів. Що важливо, запропоновані тексти та завдання створені згідно вимог до володіння українською на середньому рівні, а також вміщують достатньо лексико-граматичного матеріалу із навчального підручника «Яблуко». Кожен текст має 2 завдання, одним із яких є «Прочитай» та другим завданням різних типів, що створені на прикладі англійських видань, тестувань та педагогічних вимог. Запропоновані тексти та завдання уможливають проведення якісного тестування студентів після їхнього вивчення матеріалів з підручника «Яблуко» на середньому рівні володіння мовою.

Список використаних джерел і літератури

Наукова література:

- Борецька Г. Е. Методика формування іншомовної компетентності у техніці читання / Г. Е. Борецька // Іноземні мови. - 2012. - № 1. - С. 3-8.
- Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / Наук. ред. укр. видання д-р пед. наук, проф. С. Ю. Ніколаєва. – Київ : Ленвіт, 2003. – 273 с.
- Калмикова Л. Психолінгвістичні феномени "знання мови" і "знання про мову": проблеми співвідношення й функціонування в мовленні дітей / Л. Калмикова, Г. Новікова // Psycholinguistics. - 2018. - Vol. 23, Iss. 1. - С. 99-118. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/psling_2018_23_1_7.
- Методика викладання англійської мови : навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів / уклад. Холод Ірина Василівна. – Умань : Візаві, 2018. – 104 с.
- Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика : підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е. та ін./ за загальн. ред. С. Ю. Ніколаєвої. – К. : Ленвіт, 2013. – 104 с.

- Стандартизовані вимоги: рівні володіння українською мовою як іноземною А1-С2./ Данута Мазурик, Олександра Антонів, Олена Синчак, Галина Бойко.
- Обучение чтению на иностранном языке в современном университете : теория и практика : монография / Под ред. Н.В. Баграмовой, Н.В. Смирновой, И.Ю. Щемелевой.— СПб. : Златоуст, 2016.— 184 с. : ил.
- Penny Ur. 100 Teaching Tips. Cambridge handbook for language teachers. / Penny Ur // Reading comprehension. – 2016 –.
- ielts-usa-practice-ac-reading.pdf
- Exam Excellence.pdf

Електронні ресурси:

- https://uk.wikipedia.org/wiki/Загальноєвропейські_рекомендації_з_мовної_освіти
- <https://drive.google.com/file/d/1sJRLN-0oFFJxwOTsuUJUkIRLEifzCQzH/view?usp=sharing>
- <https://lenglish.com/tests/toefl-22.html>
- <https://test-english.com/reading/a2/growing-up-poor/>
- <https://hiitworks.com/blog/kak-stavit-celi-i-dostigat-ih-obyasnyayet-trener-i-kouch-marina-sinkevich/>
- <https://ukr.media/auto/432543/>
- <http://www.knu.edu.ua/novini/karantyn-i-yoho-osnovni-pravyla>
- <https://en.islcollective.com/english-esl-worksheets/vocabulary/environment/how-protect-earth-home/10556>
- https://kmarehab.org/2019/02/05/emotional_intelligence/

ДОДАТКИ

Компетенція «Читання» у тестах української мови як іноземної підручника «Яблуко» на середньому рівні

Тема 1. Будні та свята

Прочитайте текст та виконайте завдання до нього.

У наш час ми багато читаємо і чуємо про постійний розвиток та вивчення чогось нового. Ми завжди хочемо бути кращими, багато працюємо, тому часто забуваємо про відпочинок._____. Це саме те, до чого може призвести відсутність хобі та занять не лише для заробітку грошей, але й для душі. У стані емоційного вигорання людина не має бажання цікавитися новим, не має натхнення працювати та менш ефективна коли виконує навіть звичні для себе, буденні справи.

_____! Усе це називається одним словом - хобі. Справді, є люди яким подобається більше працювати, ніж, наприклад, ходити в гості до друзів на каву, але важко сказати добре це чи погано.

_____.

Відома письменниця, Макс Фрай написала «Людині просто необхідний відпочинок від самого себе, хоча б час від часу». Деколи також важливо вміти робити свято із будня, щоб розслабити наш мозок та дати йому час для відновлення ресурсу, переважно потрібно лише один вечір._____.

Завдання: Вставте пропущені речення у текст:

- 1) Останнім часом багато спеціалістів говорять про емоційне вигорання.
- 2) Лікарі кажуть, що дуже важливо проводити час з друзями, читати улюблену книжку, займатись спортом, подорожувати новими країнами чи просто мріяти!
- 3) У всьому важливий баланс, тому в сучасному світі важливо інколи зупинитись.
- 4) Нехай цей текст буде важливим нагадуванням кожному не забувати інколи зупинятись та відпочити.
- 5) Заняття спортом також дуже корисне для серцево-судинної системи, вони підвищують імунітет та витримку. - зайвий варіант

Тема 2. Вечірка

Завдання: Прочитайте 4 короткі тексти та підберіть для кожного з них заголовок (один із заголовків є зайвим)

Варіанти заголовків:

Кіоск (зайвий варіант)

Квітковий магазин - 4

Книгарня - 1

Продуктовий магазин - 3

Сувенірний магазин - 2

У нашому магазині досить великий вибір літератури. Консультанти допоможуть вибрати щось цікаве, достатньо попросити їх допомогти.

Пригодницькі романи, біографії відомих людей, захопливі детективи, любовні романи та фантастика. У нашому магазині є все для тих, хто любить «Гаррі Поттера», і для тих, хто обожнює читати про кримінал. Є також збірники привітань для тих, хто любить виголошувати тости.

Ми завжди запаковуємо подарунок, якщо Ви бажаєте. В магазині є багато різних прикрас, магнітів, іграшок, тарілок та футболок з малюнками міста Львова. Ваші рідні будуть раді отримати подарунок з іншої країни, тому купити сувенір - завжди гарна ідея!

З нетерпінням повідомляємо, що наш магазин відчиняється! Тут Ви обов'язково знайдете всі потрібні продукти для сніданку, обіду чи вечері. Навіть якщо це крем-брюле чи тропічні фрукти. Свіжі овочі та фрукти щодня, а також м'ясо та ковбаски для смаження на вогні, печиво від якого гості облизують пальці. Будемо раді Вас бачити за адресою вул. Шевченка 348 г.

Наш магазин допоможе вибрати подарунок для Ваших друзів, особливо для подруг. Пам'ятайте, що йти в гості з пустими руками неввічливо, тому купуйте те, що всі дівчата зазвичай люблять. Відповіді на всі питання дасть наш флорист, який робить прекрасні букети.

Тема 3. Чого нам бракує до повного щастя

Джерело тексту:

<https://learnenglishteens.britishcouncil.org/study-break/graded-reading/happiness-level-2>

Прочитайте текст та виконайте завдання до нього.

Ви впевнені, що знаєте що робить вас щасливими, чи просто думаєте, що знаєте? На перший погляд, ці два питання для нас однакові. Напишіть список усіх речей, які дарують вам радість. Тепер подивіться на цей список і підкресліть ті, які є веселими та приємними. Напевно, більшість, правильно? Отже, якщо проводити час так, як нам подобається, ми будемо відчувати радість, так? А якщо ні? Для більшості людей робити щось просто для веселощів не є достатньо для

справжнього щастя. Пол Долан, автор книги “Щастя за планом” пише, що наше щастя залежить від балансу між задоволенням та цілями. Якщо більшість занять у списку є лише для задоволення, це може лише здаватись щастям. По суті, щоб справді бути щасливими, люди також мають займатись речами, які мають якусь мету.

Ми легко розуміємо що саме дає нам насолоду, але щоб розуміти що дає нам ціль - потрібно більше часу. Наприклад, багато людей кажуть, що пілоти працюють на роботі, яка має чітку ціль. Вони беруть відповідальність за сотні людей. Проблема в тому, що вони також мусять нудно проводити час в готелях чи сидіти довго в аеропортах. Всі ці речі насправді зовсім нецікаві. Як і всі, пілоти повинні робити баланс у рутині та відчуттям щастя.

Всім нам потрібно вбачати щастя у речах, які несуть якийсь сенс, а не лише у тих, які є звичною розвагою. Тоді кожен пізнає що таке справжнє щастя.

Завдання: вибрати правильну відповідь

- 1) Що автор має на увазі фразою «справжнє щастя» у рядку 22
  - чесне щастя
  - реальне щастя +
  - віддане щастя
- 2) Чи достатньо веселощів для щастя?
  - загалом ні, але люди так думають +
  - звичайно, цілком достатньо
  - ні, ніколи
- 3) Що пише Пол Долан у своїй книзі
  - щастя у дрібницях
  - кожен має своє щастя
  - щастя - це поєднання корисних речей з веселими +
- 4) Робота пілотів є
  - завжди нудною

- цікавою, але також складною +
- дуже цікавою, не має рутини
- 5) Щоб зрозуміти, що дає нам насолоду
- не потрібно часу, люди легко це розуміють +
- потрібно більше часу
- майже неможливо

Тема 4. Люди та історії

Прочитайте текст та виконайте завдання до нього.

Кожна людина хоча б раз у житті мала досвід проходження співбесіди. Дехто більш досвідчений у цьому, дехто менше. Перш ніж йти на співбесіду у мене виникла думка почитати поради як пройти її так, щоб найнятись працювати з першого разу. Перш за все у всіх статтях пише про освіту, з першим пунктом у мене все добре, я отримав добру _____, закінчив університет декілька місяців тому, в червні. З другим пунктом не так все добре, у мене немає багато досвіду роботи, тому що я наполегливо вчився, отримав диплом з відзнакою, щоб стати успішним в_____. Я також планую отримати науковий ступінь, але це згодом, зараз в моїх планах знайти хорошу роботу, яка мені буде подобатись. Далі в статті був перелік рис характеру, які потрібно записати у своєму резюме, наприклад: відповідальний, чесний, активний, _____. Я впевнений, що наділений цими рисами, від себе також хотів би додати, що я успішно працюю навіть під тиском та готовий працювати понаднормово та _____ собі раду з усіма завданнями, щоб здобувати досвід та навчатись нового. Також в статті писало не бути надто хвальком, хвальки - це люди, які люблять багато говорити про свої сильні сторони. Я здивувався, що працедавців може цікавити мій сімейний _____, але також додав його до свого резюме. В кінці резюме я написав про кілька моїх хобі, але лише тих, які можуть стосуватись роботи, прочитав що так правильно робити. Написав, що я люблю спорт та є чемпіоном і

майстром спорту з плавання, це означає, що я знаю багато про дисципліну. Перевірив трічі те, що написав та надіслав на вакансії, які мені сподобались. У другій половині наступного дня мені зателефонували та запросили зустрітись щодо однієї з пропозицій! Я дуже зрадів, напевно поради з інтернету таки допомогли!

Завдання: Виберіть слово, щоб заповнити пропуск у тексті та вставне його у правильній формі.

Запропоновані слова: освіта, історія, давати, життя, стан, працьовитий

З них потрібні: освіта (освіту), давати, життя (житті), стан, працьовитий.

Фрази разом: добру освіту; стати успішним в житті; працьовитий; давати собі раду; сімейний стан.

Тема 5. Скажи де, скажи коли

Прочитайте брошуру та виконайте завдання до неї.

Дводенний тур Києвом!

Привіт, туристе! У цій брошурі ти знайдеш всю потрібну інформацію про наш дводенний тур по столиці України Києву. Ми відвідаємо багато визначних місць, ти познайомишся з перлинами архітектури, історичними місцями та затишними кафе з гарними краєвидами на чудове місто. Перш за все, загальна інформація:

Вартість туру 3500 гривень, у вартість входять 2 ночівлі в готелі, сніданки, цікаві екскурсії та походи у музеї.

Розклад нашого туру:

П'ятниця 14.05 о 7:00 збір на головному вокзалі та виїзд до Києва;

12:00 приїзд до Києва, заселення в готель «Зірка»;

12:30-13:30 час на обід. Рекомендуємо відвідати ресторан недалеко від нашого готелю «Борщ», заклад традиційної української кухні;

13:30-16:00 екскурсія до старовинної частини міста, наш екскурсовод розповість про заснування Києва та його життя в перші століття заснування;

16:00-18:00 відвідаємо відомі храми Києва, такі як Софіївський Собор, Києво-Печерська Лавра (Собор Успіння Пресвятої Богородиці), костел Святого Миколая, Андріївську церкву. Вхід до більшості з цих храмів безкоштовний;

18:00-19:30 час на вечерю. Пропонуємо відвідати один з ресторанів на березі Дніпра, де можна милуватися краєвидом під час вечері;

19:30-21:00 вечірня прогулянка по головній площі Києва - Майдану Незалежності;

21:00 повернення в готель, сон;

Субота 15.05 о 9:00-10:00 сніданок;

10:30 збір в холі готелю та розмова про плани на день;

11:00-14:00 виїзд з готелю та долучаємось до майстер-класу з приготування на прикрашання паски, кондитер допоможе всім та розповість свої секрети випічки, кожен зможе спекти свою паску та скуштувати її на смак;

14:00-15:30 обід;

15:30-18:00 відвідаємо фестиваль українського традиційного одягу, у його рамках підемо на ярмарок;

18:00-21:00 вечеря та прогулянка по всіх визначних пам'ятках Києва, також охочі можуть відправитись у ботанічний сад Києва на додаткову екскурсію;

21:30 виїзд додому;

Завдання: відповісти на питання (правда\неправда)

1 питання - Учасники туру не є жителями Києва (Правильна відповідь - Правда)

2 питання - Експерсія до ботанічного саду є обов'язковою у програмі
(Правильна відповідь - неправда)

3 питання - Ресторан «Борщ» розташований навпроти готелю «Зірка»
(Правильна відповідь - неправда)

4 питання - В програмі немає походу до театру (Правильна відповідь -
Правда)

5 питання - Під час майстер класу відвідувачі навчаться пекти тістечка
(Правильна відповідь - неправда)

Тема 6. Що сталося?

Джерело тексту: <https://test-english.com/reading/a2/growing-up-poor/>

Прочитайте текст та виконайте завдання до нього.

Мене звали Михайло і я народився в дуже бідному районі Чернівців.

Коли я був маленьким, мати піклувалась про нас з братом, бо батько вирішив піти ще до мого приходу в цей світ. Батько не цікавився нашим життям. Мамі довелось працювати на двох роботах, вона вирішила працювати багато, щоб ми мали їжу, одяг та житло. Ми любили та шанували зусилля нашої матері.

Вона завжди приїжджала додому пізно і була виснажена, але щодня хотіла приготувати для нас смачну їжу, гралась з нами та допомагала з домашнім завданням. Мама постійно казала, що хороша освіта - це дуже важливо. Вона не змогла закінчити університет, тому повторювала «Я не закінчила університет, тому так багато працюю і мало отримую».

Люди у моєму районі були дуже жорстокими, тому юність для мене не завжди була хорошою. Бути хорошим студентом у моєму районі було складно, якщо ти отримував хороші оцінки, інші тебе ненавиділи. Мене називали «ботаніком» та іншими словами. Але я витерпів і знав, що одного разу мій розум мені мусить допомогти. Я тримав фокус. Дотримувався режиму дня, щодня вчився, багато тренувався Ти не повіриш, але я досягнув того, що хотів.

Коли я вчився в університеті, мені допомогла стипендія, тому що я добре склав ЗНО та отримував хороші бали на парах. У мій випускний мама проплакала цілий день. Вона знову плакала цілу годину, коли я показав їй нашу нову квартиру в новому районі міста. Уявляєте, як важко вибратись з бідного життя? Це дуже складно, але я зробив це завдяки своїй мамі та її підтримці. Тепер вона не працює на двох роботах, тому що я піклуюсь про неї та забезпечую наше життя.

Завдання: Дайте відповідь на питання(правда-неправда)

- 1) Михайло не знав свого батька. (правда)
- 2) Його мама не мала достатньо грошей для їжі (неправда)
- 3) Мама Михайла не закінчила школу (правда)
- 4) Михайло отримував хороші оцінки в школі (правда)
- 5) Михайло зараз не живе з мамою (неправда)

Тема 7. Наше майбутнє

Джерело тексту:

<https://hiitworks.com/blog/kak-stavit-celi-i-dostigat-ih-obyasnyayet-trener-i-kouch-marin-a-sinkevich/>

Прочитайте текст та виконайте завдання до нього.

Як співає український співак Святослав Вакарчук в одній зі своїх пісень “Та хіба ти можеш жити без мети?”. Кожна людина хоче чогось досягти та буде свої плани, адже правильно поставлена мета - це частково досягнута мрія. Щоб навчитись формулювати цілі правильно потрібно дізнатися декілька важливих речей.

Як тільки сідаєте ставити нові цілі, важливо оцінити підсумки попереднього етапу. Щоб згадати досягнення потрібно поставити собі декілька питань. А саме:

1. Які цілі ви ставили на рік? І яких вдалося досягти?
2. Чому вдалося і чому не вдалося досягти тих чи інших цілей?
3. Чого навчили труднощі?

Це важливий етап переходу від старих цілей до нових.

Як сформулювати нові цілі?

При формулюванні очікуваних результатів важливо врахувати різні сфери життя. Наприклад, 8 головних сфер: сім'ю, здоров'я, відносини, фінанси, кар'єру, особистісний розвиток, духовний ріст, відпочинок.

Кожна мета повинна відповідати вашим цінностям. Бути доступною, значущою і конкретною, а не «метою заради мети». Опрацюйте кожен мету за технікою SMART.

Конкретна. Чого саме ви хочете досягти?

Наприклад: «Я хочу схуднути» — абстрактна мета. Можна схуднути на 1 кілограм, а можна на 10. Тому краще написати «Я хочу підтягнути своє тіло і схуднути на 5 кілограмів».

Вимірювана. За якими критеріями ви будете вимірювати досягнення мети? Треба вирішити коли і як будете оцінювати результати. Наприклад: кожного тижня проводьте зважування, якщо це схуднення.

Досяжна. Важливо реалістично оцінити своє навантаження і можливості.

Наприклад: що ви можете зробити, щоб схуднути? Змінити харчування, достатньо спати та регулярно тренуватися.

Значуща. Чому ця мета важлива для вас? Важливо визначити, чому ця мета значуща саме для вас. Наприклад: Чому для вас важливо схуднути? Тому що я хочу виглядати й почуватися краще.

Обмежена за часом. Важливо чітко і реалістично узгодити для себе, до якого терміну потрібно її досягти. Наприклад: Програму схуднення можна розбити на 3 місяці.

Завдання: Дайте відповіді на питання:

1. Що потрібно робити перед написанням майбутніх цілей
  - а) Проаналізувати вже досягнуті цілі +
  - б) Послухати пісні Святослава Вакарчука
  - в) Виміряти параметри свого тіла
2. Чого навчає техніка SMART?
  - а) Правильне планування схуднення
  - б) Вміння користуватись програмним забезпеченням
  - в) Чіткого формулювання цілей +
3. Що з трьох наведених НЕ є абстрактною метою?
  - а) Хочу вивчити іноземну мову
  - б) Хочу покращити рівень іноземної мови
  - в) Хочу отримати рівень B2 володіння українською мовою +
4. У реченні «Важливо чітко і реалістично узгодити для себе» слово «узгодити» означає
  - а) встановити для себе +
  - б) домовитись з собою
  - в) написати собі
5. В цілому текст розповідає про
  - а) Правильне планування схуднення
  - б) Правильне написання цілей +
  - в) Потрібно багато мріяти

Тема 8. Риба шукає, де глибше

Джерело тексту: <https://ukr.media/auto/432543/>.

Прочитайте текст та виконайте завдання до нього.

Поради тим, хто планує автомобільну подорож

Пройдіть технічний огляд. Перед дальшою, ніж зазвичай поїздкою

обов'язково пройдіть невелику технічну підготовку автомобіля. Якщо плановий огляд має відбутися через дві-три тисячі кілометрів, то краще провести його перед поїздкою.

Документи та гроші. Не кладіть гроші далеко в сумках, тримайте ближче до себе. Однак швидко доступним це місце має бути саме для вас. Сумки з пасажирських сидінь і передньої панелі крадуть і на заправках, і під час інших зупинок.

Що має бути в багажнику. У багажнику обов'язково повинні лежати: аптечка, вогнегасник, запасне колесо.

Настрій. Коли вирушаєте у відпустку, спробуйте створити собі позитивний настрій. Загалом далека дорога на машині — це чудово, це сотні, навіть тисячі кілометрів, коли ви милуєтесь гарними пейзажами під улюблену музику, пригода з близькими людьми або можливість залишитись наодинці з собою. Нічого не бійтеся та зберігайте спокій.

Швидкісний режим. Дотримуватись закону потрібно завжди. Якщо ви їдете повільно, то краще триматись правої смуги, разом з тим якщо ви активніший водій, можете користуватись лівою смугою.

Уважно вибирайте їжу. Що може бути гірше, ніж харчове отруєння? Зі страв краще вибрати щось без продуктів, які швидко псуються в гарячу пору року. Спочатку пробуйте їжу на смак, щоб зрозуміти чи все гаразд. Потім можете насолоджуватись трапезою.

Варто прочитати прогноз погоди. Значно приємніше буде відпочивати, якщо ви будете мати потрібний одяг та взуття. Якщо очікуються опади, візьміть дощовики. Дуже важливим елементом подорожі є зручне взуття, особливо якщо це гірський відпочинок.

Завдання: У якому з абзаців розповідається про:

- 1) Безпечне сховище для документів - 2
- 2) Погодні умови - 7

- 3) Позитивний настрій - 4
- 4) Купівля білетів та користування громадським транспортом - зайвий варіант
- 5) Обережність при виборі їжі - 6

Тема 9. В дорозі

Джерело тексту: <https://test-english.com/reading/a1/tips-travelling-alone/>

Прочитайте текст та виконайте завдання до нього.

Поради для тих, хто подорожує на самоті

Подорожувати на самоті здається страшним, якщо ви вперше збираєтесь залишити дім. Ви, мабуть, спочатку задумаєтесь про ризики чи складні ситуації. Що станеться, якщо я захворію чи потраплю в аварію? Чи безпечно бути самому\-ій? Чи не дивно постійно їсти в ресторанах самому? Проте вам варто бути зарядженими позитивною енергією пригод. Вирушайте в мандрівку і всі сумніви зникнуть коли ви відчуєте всі переваги такого відпочинку. Тут ми дамо 3 поради, як подорожувати наодинці та гарно провести час.

Головне - не боятись розмовляти, а навіть якщо боїтесь - виходьте назустріч цьому страху. Так ви дізнаєтесь цікаву інформацію від місцевих чи знайдете нових друзів.

Спробуйте ночувати в місцевих жителів. Готелі зручні, але не затишні. Хостели добре підходять для тих, хто подорожує поодинці, але так ви спілкуєтесь лише з туристами. Спробуйте зняти кімнату у квартирі, так зможете насолодитись спілкуванням з місцевими. Вони також можуть дати багато порад щодо прогулянок містом та викликати дешеве таксі, наприклад.

Не варто соромитись, не бійтесь запитати. Ви можете запитати напрямок чи про конкретне місце. Ви здивуєтесь, але люди довкола дуже люблять говорити про своє рідне місто. Не забувайте про ввічливість, якщо щось незрозуміло, ці

фрази допоможуть: «Перепрошую, я не почув\ла...», «Вибачте, ви сказали...», «Вибачте, повторіть, будь ласка...».

Ці 3 поради, надіємось, переконали вас, що подорожі наодинці не страшні, а навіть захопливі. Також не забудьте не пізніше ніж за тиждень до подорожі скласти маршрут, щоб стартувати та фінішувати вчасно і відвідати всі цікаві місця.

Завдання: Виберіть правильну відповідь:

1) Автор вважає, що подорожі наодинці це..

- гірше, ніж залишитись вдома
- небезпечно
- хороша ідея +

2) Автор хоче

- допомогти людям, які хочуть подорожувати поодинці +
- розповісти про можливі ризики
- розповісти про свій досвід

3) Якщо ти подорожуєш сам, хорошою ідеєю є

- спілкуватись мовою країни в яку ти їдеш
- спілкуватись з людьми +
- спілкуватись лише з туристами

4) Автор пише, що хостели є

- найкращим варіантом
- гірше від готелів
- добре, але є кращий варіант +

5) Місцеві можуть допомогти

- знайти хороший готель чи хостел
- розкажуть про цікаве житло
- можуть допомогти з таксі +

Тема 10. Суворо заборонено

Джерело тексту:

<http://www.knu.edu.ua/novini/karantyn-i-yoho-osnovni-pravyla> та

<https://moz.gov.ua/article/news/rekomendacii-moz-jak-uniknuti-pogirshennja-psihologichnogo-stanu-pid-chas-karantynu>.

Прочитайте текст та виконайте завдання до нього.

У 2019 році на світі з'явилась хвороба, яка перевернула життя людей з ніг на голову. Подумайте, як би вам сказали про таке захворювання ще 3 роки тому, чи повірили б ви? Попри паніку спочатку, людство навчилось справлятися із цим вірусом та дотримуватись правил, особливо в час карантину. Деякими з них є:

- 1) Залишайтеся вдома, заборонено виходити без зайвої потреби, наражаючи себе на небезпеку
- 2) Якщо відчуваєте прояви застуди (погано почуваєтесь; _____; кашель; нежить) - зверніться до лікаря
- 3) У жодному випадку не _____ без консультації лікаря та здачі аналізів
- 4) Користуйтеся антисептиком та ретельно мийте руки 20-30 сек
- 5) Намагайтеся не торкатися руками обличчя, зокрема носа й очей
- 6) Потрібно пити багато води та вживати корисну їжу
- 7) Уникайте близького контакту з тими, хто має кашель чи гарячу температуру

Психологи також радять спілкуватись з друзями онлайн та підтримувати стосунки, тому що _____ погано впливає на психічне здоров'я. Також можна виділити час на хобі коли ви на самоізоляції, поєднати корисне з приємним. Якщо ви іноземець і хочете повернутись додому, _____ звернутись до посольства своєї країни. Якщо ви хочете отримати лікування, вам потрібно мати медичне страхування.

Щеплення, яке уповільнить поширення вірусу вже доступне у багатьох країнах світу, людям потрібно скористатися можливістю безкоштовної вакцини.

Влада намагається робити все можливе, щоб уможливити щеплення для всіх охочих. _____ не легка річ, тому важливо розуміти, що кожен повинні суворо дотримуватись правил, адже це наш обов'язок - зробити все можливе, щоб повернутись до звичного життя якомога швидше.

Завдання: Вставте пропущені фрази у текст

болить горло ; приймайте антибіотиків; напружена ситуація; вам треба; управління державою; громадянин та громадянка, (написала за правильним порядком)

Тема 11. Якби всі люди...

Джерело тексту:

<https://en.islcollective.com/english-esl-worksheets/vocabulary/environment/how-protect-earth-home/10556>

Прочитайте текст та виконайте до нього завдання.

Як захищати Землю навіть якщо ти вдома

Всі ми маємо розуміти, що земля - наш спільний дім. Якщо ми не піклуємось про неї, вона може відповідати нам природними катастрофами. Наприклад, масштабною лісовою пожежею, сильним землетрусом чи повінню. Якщо люди не переробляють сміття, а створюють сміттєзвалища, не сортують відходи, то роблять жакливий вклад у майбутнє. Що робити, якщо хочеш допомагати планеті щодня? Перш за все, можна робити мийні засоби своїми руками. Таким чином ви використовуєте пластикові пляшки повторно та засоби не є такими токсичними. Чому б не спробувати користуватись тканинними сумками для покупок продуктів? Якщо будете забувати, то спробуйте зберігати їх у своєму авто та сумці, тоді вони завжди будуть під рукою.

Вище вже було про сортування сміття, це вкрай важливо, щоб людство могло переробляти пластик і папір. Якщо більшість планети буде сортувати

сміття, його стане значно менше на околицях доріг, парках, озерах та океанах. Якщо ж ні, нас всіх чекає небезпека. Також можна використовувати авто не щодня, щоб зменшити відходи у повітря. Якщо ціле покоління буде віддавати перевагу електро транспорту, прогулянці чи велосипеду, довкілля буде чистішим.

Ніколи не викидайте одягу. Якщо він вам не потрібен, варто продати або віддати його комусь іншому. Існує безліч секонд-хенд та комісійних магазинів, де можна навіть отримати гроші за джинси, які не хочеш більше носити. Слушна ідея? Додатковий дохід та допомога світу водночас. Зараз це називається «Свідоме споживання». Ніби легкі щоденні правила, проте саме вони допомагають нашій планеті, тому важливо про них пам'ятати.

Завдання: Дайте відповідь на питання (правда-неправда)

- 1) Автор пропонує відмовитись від використання машин (неправда)
- 2) Якщо робиш мийні засоби самостійно, робиш вклад у довкілля (правда)
- 3) Термін «Свідоме споживання» означає менше їсти (неправда)
- 4) Тканинні сумки небезпечні для світу (неправда)
- 5) Цей текст розповідає про способи допомоги навколишньому середовищу (правда)

Тема 12. Прохання, поради та накази

Джерело тексту: https://kmarehab.org/2019/02/05/emotional_intelligence/

Прочитайте текст та виконайте завдання до нього.

Емоційний інтелект - чому і як його потрібно розвивати

Емоційний інтелект — це здатність людини розуміти та керувати емоціями, які відчуває вона сама і ті, хто поруч. Ті, хто мають високий рівень ЕІ (можна так скорочувати?), показують кращі результати в житті й на роботі: вони завжди простіше приймають рішення і беруть на себе відповідальність. Крім того,

це допомагає налагоджувати контакти з людьми та отримувати більше задоволення від спілкування.

Вам варто вміти розбиратись у своїх емоціях і контролювати їх, це дозволить вам бути спокійною та врівноваженою людиною. Якщо ви розумієте емоції інших людей - це допоможе в побудові гармонійних відносин в роботі або особистих стосунках. Хочете володіти високим рівнем емоційного інтелекту? Старайтесь мати такі риси характеру: самодисципліна, відповідальність, вміння пристосовуватися до навколишнього середовища.

Існують також навички ЕІ: самосвідомість, володіння собою, емпатія, мотивація, соціальні навички - це ваші вміння, які потрібно розвивати. Самосвідомість - це ваше вміння розуміти свої емоції. Володіння собою - вміння контролювати свої емоції навіть у складні моменти: спокійно обговорювати розбіжності, стримувати пориви агресії. Емпатія - вміння розуміти та аналізувати емоції інших людей. Мотивація - ми завжди потребуємо мотивації у будь-яких починаннях. Соціальні навички - здатність вибудовувати та підтримувати відносини.

Це лише коротке пояснення явища емоційного інтелекту, щоб вивчити як вправно володіти своїми емоціями, варто прочитати кілька книг, навчитись аналізувати та відчувати. Треба не лише читати, але й виконати практичні завдання. Радимо до прочитання книгу Валерії Козлової «Технологія EQ-BOOST. Як використовувати емоційний інтелект у бізнесі та житті», нехай ця книга стане хорошим початком для вас у вивченні цієї цікавої та важливої теми.

Завдання: У якому з абзаців розповідається про:

Порада книги, яка допоможе почати вивчати емоційний інтелект - 4

Вміння емоційного інтелекту - 3

Поради як розвивати емоційний інтелект - зайва варіант

Чим корисне знання ЕІ - 1

Ознаки характеру для високого рівня володіння емоційним інтелектом - 2